

eBayFarsi

بازارچه خرید و فروش کتاب و محصولات آموزشی ایبی فارسی

<http://eBayFarsi.com>

مجله آنلاین نقد و بررسی محصولات آموزشی ایبی فارسی

<http://mag.eBayFarsi.com>

<http://ebayfarsi.com>

جلوه‌های حکمت و تدبیر

درس اول

مقدمه‌ی درس

• «ما» در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟ یکی از سؤال‌های اصلی هر نوجوان و جوانی است.

در نگاه او به زندگی تأثیر می‌گذارد.

پاسخ به آن

به برنامه‌ها و تصمیم‌های او جهت می‌دهد.

بهره‌مندی از آیات قرآن کریم

یافتن پاسخ درست آن در گرو

دقت و تفکر در موجودات جهان پیرامون ماست.

آیه‌های درس

آیات ۲ و ۳ سوره‌ی اعلیٰ

الَّذِي خَلَقَ فَسْوَى ﴿٢﴾ همان (خدایی) که آفرید، سپس آراست.
وَ الَّذِي قَدَّرَ فِهْدَى ﴿٣﴾ و آن‌که اندازه‌گیری کرد، سپس هدایت نمود.

پیام آیات

- ۱ خلقت و سامان‌بخشی موجودات: خداوند موجودات جهان را آفریده «خَلَقَ»، سپس به شیوه‌ای منظم به آنان سامان‌بخشی نموده و در جای خود قرار داده است «فَسْوَى». خداوند حکیم، پس از آراستن موجودات، تعیین ویژگی‌ها و اندازه‌گیری خاص آنان را انجام می‌دهد «قَدَّرَ».
- ۲ هدایت پس از تقدیر و آراستن: خداوند پس از تقدیر هر موجود، آن را برای رسیدن به هدف و غایت خاص خود، هدایت می‌کند «فِهْدَى». پس هدایت همه‌ی موجودات براساس سامان‌بخشی، تقدیر و ویژگی‌های درونی آن‌هاست. هر موجود به ترتیب، این ۴ مرحله را دارد: ۱ آفرینش ۲ آراستن و سامان‌بخشی ۳ تقدیر و اندازه‌گیری ۴ هدایت.

پیام اصلی

- ۱ هر یک از موجودات جهان دارای ساختار منظم و ویژه‌ی خود است.
- ۲ هر موجودی به گونه‌ای ساخته شده که هدف خاص خود را دنبال می‌کند.

ارتباط آیات

- ۱ این آیات با عبارت: «هر چیزی را مطابق برنامه‌ای دقیق به بهترین شکل طراحی کرد و آن‌گاه بدان نظم و ظرافت بخشید و آن را در مسیر انجام وظیفه و دستیابی به هدف خاص وی هدایت کرد» از خطبه‌ی حضرت علی رضی الله عنه در نهج‌البلاغه هم‌مفهوم است.
- ۲ در درس ۱ سال سوم بیان می‌شود که این آیات بیانگر هدایت خاص موجودات، یعنی هدایت متناسب با ویژگی‌های وجودی آن‌ها می‌باشد. این هدایت از طریق تقدیرات و ویژگی‌های درونی است که در وجود هر موجودی نهاده شده است و به آن هدایت خاصه می‌گویند.
- ۳ با توجه به مطالب درس ۲ سال چهارم، عبارت: «الَّذِي خَلَقَ» بیانگر توحید در خالقیت است و عبارت: «فِهْدَى» بیانگر توحید در ربوبیت است.
- ۴ در درس ۵ سال چهارم گفته می‌شود که عبارت شریفه‌ی: «الَّذِي قَدَّرَ» بیانگر تقدیر الهی است.

آیات ۱۹۰ و ۱۹۱ سوره‌ی آل عمران

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ به درستی که در آفرینش آسمان‌ها و زمین و آمد و شد شب و روز
لآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٩٠﴾ نشانه‌هایی برای خردمندان است.
الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَى جُنُوبِهِمْ (همان) کسانی که خدا را یاد می‌کنند ایستاده و نشسته و در حالی که به پهلو آرمیده‌اند،
وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ و در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند
رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا (و می‌گویند) پروردگارا! این‌ها را بیهوده نیافریده‌ای،
سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾ تو پاک و منزهی، پس ما را از عذاب آتش نگاه دار.

پیام آیه

آفرینش موجود براساس ساختار منظم و ویژه آن: خلقت و آفرینش هر موجودی «کُلُّ شَيْءٍ خَلْقَانُهُ» براساس ساختار منظم و ویژه خود آن موجود است «بقدر». این عبارت بیان می‌کند که آفرینش با تقدیر و قانونمندی خاص همراه است.

پیام اصلی

هر یک از موجودات جهان دارای ساختار منظم و ویژه خود است.

ارتباط آیه

۱ براساس مفاهیم درس ۵ سال چهارم عبارت شریفه‌ی: «بقدر» بیانگر تقدیر الهی است؛ یعنی همه‌ی موجودات جهان دارای خصوصیات و ویژگی‌های معینی هستند.

۲ این آیه با خطبه‌ی ۹۰ نهج البلاغه ارتباط دارد که می‌فرماید: «خدای متعال همه‌ی مخلوقات را براساس مقیاس، نظم مشخص، اندازه‌های مخصوص و متناسب با هر یک از مخلوقات آفرید».

آیه‌ی ۴۴ سوره‌ی عنکبوت

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ خداوند آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ به درستی که در آن برای مؤمنان نشانه‌ای است.

پیام آیه

۱ هدفمندی خلقت: آفرینش آسمان و زمین براساس حق است «خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ»، یعنی شاخصه‌ی اصلی جهان هدفمندی و غایتمندی است. به علاوه جهان براساس درستی و حق خلق شده است. پس هر دو معنی حق در این آیه مورد استفاده است (هدفمندی و درستی).

۲ نشانه برای مؤمنان: مؤمنان می‌توانند با دقت در آفرینش (جهان‌شناسی)، به وجود خداوند پی ببرند (خداشناسی). ایمان یکی از شرایط درک حق بودن نظام آفرینش است.

پیام اصلی

وقتی به روابط مستحکم و نظم استوار جهان می‌نگریم، درمی‌یابیم که جهان بر حق و درستی استوار است.

ارتباط آیه

۱ در درس ۶ سال دوم بیان می‌شود که عبارت شریفه‌ی: «خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ» بیانگر ضرورت معاد براساس حکمت الهی است.

۲ در درس ۲ سال چهارم بیان شده است که عبارت: «خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ» بیانگر توحید در خالقیت است.

پیام آیات

ردیف	پیام آیات	سوره / آیه
۱	هر یک از موجودات جهان دارای ساختار منظم و ویژه خود است.	«الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ» (اعلی، ۲ و ۳) «صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَنْتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ...» (نمل، ۸۸) «إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ» (قمر، ۴۹)
۲	هر موجودی به گونه‌ای ساخته شده که هدف خاص خود را دنبال می‌کند.	«الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ» (اعلی، ۲ و ۳)
۳	بیهودگی و عبث بودن در موجودات جهان راه ندارد.	«الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا» (آل عمران، ۱۹۱)
۴	وقتی به روابط مستحکم و نظم استوار جهان می‌نگریم، درمی‌یابیم که جهان بر پایه‌ی نظم و هدفمندی استوار است.	«خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ» (عنکبوت، ۴۴)
۵	استحکام، نظم و هدفمندی مخلوقات جهان نشانه‌ی حکیمانه بودن نظام آفرینش است.	«صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَنْتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ» (نمل، ۸۸) «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا» (آل عمران، ۱۹۱)
۶	کسی می‌تواند حقیقت جهان را به درستی دریابد که اهل تعقل و خردورزی باشد.	«إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ...» (آل عمران، ۱۹۰)

درسنامه

۱) در پدیده‌هایی چون خورشید، ماه، ستارگان و آمد و شد شب و روز و ... که همه‌روزه در اطراف خود مشاهده می‌کنند و تفکر در آن‌ها برای هر کس امکان‌پذیر است، با دقت تفکر کنند.

۲) با عقل و استدلال و منطق آن را بپذیرند.

• در این آیات، قرآن کریم از جهانی که در آن زندگی می‌کنیم تصویری ارائه می‌دهد و از مردم می‌خواهد

زیان آن را خواهد دید.

جایگاه خود در جهان را نخواهد شناخت.

• با وجود نشانه‌های موجود در جهان پیرامون، هر کسی خردمندی پیشه نکند و به درستی نیندیشد

بیت

«این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود هر که فکرت نکند، نقش بود بر دیوار»

پیام بیت

اهمیت و ضرورت تفکر و تأمل در شناخت جهان خلقت و جایگاه انسان در آن.

ارتباط بیت

- در درس ۴ سال چهارم بیان شده است که افزایش معرفت به خداوند از طریق تفکر در نشانه‌های او، از برنامه‌های رسیدن به اخلاص است.
- این بیت با آیهی شریفه‌ی: «يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ...» ارتباط معنایی دارد.

← جهان غیرواقعی

۱) قانون و قانونمندی در آن وجود ندارد (هر لحظه ممکن است بدون علت خاصی حادثه‌ای رخ دهد، موجودی پدید آید یا از بین برود و اشیاء خصوصیات خود را از دست بدهند و از هر موجودی حرکت غیرمنتظره‌ای سر بزنند).

۲) رسیدن به علم و دانش در آن میسر نیست.

۳) نمی‌تواند سازنده‌ای حکیم و خبیر داشته باشد.

مثال: خروج آتش از شیر آب، شور شدن چای با ریختن شکر در آن و ...

• ویژگی‌های قابل تصور برای جهان غیرواقعی (خیالی) عبارت‌اند از:

ارزیابی

۱- آیا در چنین جهانی می‌توان از قانون و قانونمندی سخن گفت؟ چرا؟

خیر، زیرا زمانی می‌توان از قانون سخن گفت که اشیاء ویژگی‌های ثابتی داشته باشند و روابط ثابتی میانشان حکم‌فرما باشد، مثلاً آب همیشه بی‌رنگ و مایع باشد و همیشه سبب رفع تشنگی شود.

۲- در چنین جهانی، رسیدن به علم و دانش تا چه اندازه امکان‌پذیر است؟ چرا؟

علم و دانش، ثمره و نتیجه‌ی قانونمندی و خصوصیات ثابت موجودات و روابط میانشان است، در نتیجه اگر جهان به گونه‌ای باشد که هر لحظه بدون علت خاصی حادثه‌ای رخ دهد، رسیدن به علم و دانش غیرممکن خواهد بود. در چنین جهانی به علت وجود چند ویژگی از جمله: ۱) رخ دادن حوادث بدون علت ۲) عدم امکان آزمایش و محاسبه ۳) ناتوانی در هماهنگی با ویژگی‌های موجودات، نمی‌توان از قانون سخن گفت.

۳- اگر بخواهیم نامی برای این جهان خیالی انتخاب کنیم، آن نام چیست؟

جهان بی‌نظم، جهان سردرگم، جهان بی‌قانون

۴- شما در چنین جهانی، چه احساسی خواهید داشت؟

زندگی در چنین جهانی که در هر لحظه بدون علت خاصی حادثه‌ای رخ می‌دهد، غیرممکن خواهد بود؛ زیرا انسان قدرت «پیش‌بینی» نخواهد داشت.

۵- آیا با دیدن چنین جهانی می‌پذیرید که سازنده‌ای حکیم و خبیر داشته باشد؟ چرا؟

خیر، زیرا حکیم کسی است که کار عبث و بیهوده انجام نمی‌دهد و لازمه‌ی عبث‌نبودن، وجود هدف مشخص برای هر موجود است که در چنین جهان بی‌قانونی، هدفمندی بی‌معناست.

← جهان واقعی

۱) هر موجودی از اجزای خاص و معینی تشکیل شده است.

۲) این اجزا با آرایش مخصوص به خود کنار هم قرار گرفته‌اند.

۳) هر جزء کار مخصوصی انجام می‌دهد و وظیفه‌ی معینی برعهده دارد.

۴) میان وظایف و مسئولیت‌ها، پیوستگی و ارتباط وجود دارد، به طوری که کار هر جزء مکمل و ادامه‌ی کار دیگری است و کارها و مسئولیت‌ها در ارتباط با هم معنا می‌یابند و به تنهایی ناقص و ناتمام به نظر می‌آیند.

۵) هر سامان و نظامی و هر همکاری و فعالیتی، هدف خاصی دارد که آن را از سایر سامان‌دهی‌ها و همکاری‌ها جدا می‌کند. مثال: تمامی مجموعه‌های منظم جهان خلقت، نظیر: بدن انسان، گیاهان و عناصر و ترکیباتی نظیر آب.

• ویژگی‌های جهان واقعی که همان جهان پیرامون ماست عبارت‌اند از:

• هر همکاری، پیوستگی و نظام، همواره برای رسیدن به هدف معینی است.

در همه‌ی اجزا و فعالیت‌های یک مجموعه حضور دارد و به آن‌ها معنا می‌بخشد.
هدف و غایت
 شاخصه‌ی اصلی مجموعه‌های بزرگ و کوچک جهان و در حقیقت تبدیل‌کننده‌ی آن‌ها به نظام محسوب می‌شود.
 باعث می‌شود فعالیت‌های یک مجموعه «ثمربخش»، «هدفمند» و در یک کلام «حق» گردد.

پیوستگی، ارتباط و هماهنگی معنا ندارد.
بدون وجود شاخصه‌ی هدفمندی
 اساساً مجموعه‌ی دارای نظام شکل نمی‌گیرد.
 تمام فعالیت‌های یک مجموعه «عبث»، «بیهوده» و در یک کلام «باطل» می‌شود.

• در این جا با چند سؤال مواجه می‌شویم
 (۱) چگونه اجزای این مجموعه‌ها، متناسب با هدفی که دارند، کنار یکدیگر جمع می‌شوند؟
 (۲) چه عامل و انگیزه‌ای سبب این همکاری‌ها و تقسیم کار است؟
 (۳) آیا پای «انتخاب»، «گزینش» و «طرح» قبلی در کار است؟

داوری

• برای پاسخ‌دادن به این پرسش‌ها به مقایسه‌ی فرضیه‌های موجود می‌پردازیم:

شرح	فرض‌ها	
رویه‌ی عملی همه‌ی انسان‌هاست که نمی‌پذیرند يك چنین مجموعه‌هایی خودبه‌خود و اتفاقی رخ دهند؛ مثلاً هیچ انسانی نمی‌پذیرد میلیاردها سلول بدن انسان که هر کدام ویژگی خاصی دارد و کار خاصی انجام می‌دهد، به طور اتفاقی گرد هم جمع شده باشند و کار خود را به این خوبی انجام دهند.	همه‌ی این هماهنگی‌ها و همکاری‌ها خودبه‌خود و بدون نقشه‌ی قبلی اتفاق می‌افتند.	فرض اوّل
این فرضیه مورد قبول دانشمندان علوم تجربی نیست، هیچ دانشمندی نمی‌پذیرد که مثلاً يك سلول سازنده‌ی بدن انسان، خودش با آگاهی از نقش و جایگاه خود در محل معین خود قرار گیرد و وظیفه‌ی خود را به خوبی انجام دهد.	خود اجزا از این آگاهی برخوردارند و متناسب با آن هدف گرد هم می‌آیند و همکاری را آغاز می‌کنند.	فرض دوم
ساماندهی مجموعه‌های جهان خلقت به گونه‌ای است که به نتیجه‌ی معین منجر می‌شود. این موضوع مؤید وجود طرح و نقشه‌ی قبلی برای مجموعه‌ی هدفمندی است و چون این طرح قبلی از خود اجزا نیست، از يك وجود برتر بیرونی به نام خداست.	خالق آگاه، خبیر و حکیم متناسب با هدفی که در نظر دارد، اجزا را به وجود می‌آورد و با طرح و نقشه و برنامه‌ی معین، همکاری‌ها را شکل می‌دهد تا آن هدف محقق شود.	فرض سوم
از آن جایی که مجموعه‌های جهان همگی هدفمند هستند، پس وجودی آگاه، مدبّر و حکیم ابتدا هدف را در نظر می‌گیرد و سپس متناسب با آن، اجزا را به وجود می‌آورد، با طرح و نقشه و برنامه‌ی معین، همکاری‌ها را شکل می‌دهد تا هدف و غایت محقق شود.		نتیجه

عرضه برآیات

۱- نتیجه‌ی به دست آمده را با تصویری که از قرآن کریم به دست آمد، مقایسه کنید.

آن چه از طریق عقل به دست آمده، یعنی غایت‌مندی موجودات جهان، با آن چه از قرآن به دست آمده، یعنی این که بیهودگی و عبث‌بودن در جهان راه ندارد، منطبق است «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا».

۲- بار دیگر در آیاتی که در آن‌ها کلمات «حق» و «باطل» به کار رفته، ببینید و ببینید که این آیات در بردارنده‌ی چه پیامی هستند؟

در آیه‌ی شریفه‌ی «الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ... رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا...»، منظور از باطل این است که «خداوند هیچ چیز را بیهوده نیافریده است» («باطل» در این جا یعنی بیهوده و بی‌هدف).

در آیه‌ی شریفه‌ی «خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ» منظور از آفرینش به حق، یعنی این که جهان آفرینش هدف معین و معلومی دارد. در این آیات حق در مقابل باطل، به معنی هدفمندی در مقابل بی‌هدفی است.

اندیشه و تحقیق

این خطبه‌ی حضرت علی علیه السلام که در نهج البلاغه آمده است، بخوانید و ویژگی‌های خلقت خداوند را از آن استخراج کنید.

بخش‌هایی از خطبه‌ی ۹۰ نهج البلاغه	ویژگی‌های خلقت خداوند	ارتباط معنایی با آیات و نکات
او خداوندی است که موجودات را آفرید، بدون این که از هیچ نمونه‌ی آماده و پیش ساخته‌ای ایده بگیرد و از کار خالق دیگری تقلید کند.	بدیع و بی سابقه بودن خلقت و استفاده نکردن از طرح و نقشه‌ی قبلی	درس ۲ سال چهارم این ویژگی را توحید در خالقیت نام گذاری نموده است، زیرا خداوند تنها مبدأ و خالق جهان است و هیچ خالق و نمونه‌ی دیگری وجود ندارد.
آثار صنع و نشانه‌های حکمتش در نوآوری‌های بی سابقه و خلقت بی نظیرش هویداست. بنابراین، هر یک از موجوداتی که خدا آفریده برهان آفریدگاری و دلیل خداوندی اوست؛ حتی اگر آن موجود جامد و بی زبان باشد. چرا که آن هم با زبان بی زبانی خالق خود را معرفی می کند و تدبیر خدا را باز می گوید.	آیت و نشانه بودن همه‌ی موجودات (چه جاندار و چه بی جان) بر حکمت و تدبیر الهی	① این ویژگی با آیه‌ی شریفه‌ی «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ آيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ» ارتباط معنایی و مفهومی دارد. ② در درس ۱ سال چهارم بیان شده است که تمام موجودات وجود خود را از خدا می گیرند و به سبب او پیدا و آشکار می شوند و وجودشان به وجود او وابسته است. به همین دلیل هر چیزی در این جهان، بیانگر وجود خالق و آیه‌ای از آیات الهی محسوب می شود «اللَّهُ نَوْزُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ»، «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ». ③ این ویژگی با این حدیث حضرت امیر علیه السلام که فرمود: «سپاس خدای را که با آفرینش موجودات برای آفریدگان تجلی کرد» تناسب مفهومی دارد (درس ۱ سال چهارم).
خدای متعال همه‌ی مخلوقات را بر اساس مقیاس، نظم مشخص، اندازه‌های مخصوص و متناسب با هر یک از آن مخلوقات آفرید.	وجود نظم مشخص و تقدیر و اندازه‌های معین و متناسب با هدف در هر موجود	① این ویژگی با آیات شریفه‌ی «الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ» و «إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ» ارتباط معنایی دارد. ② با توجه به مفاهیم درس ۵ سال چهارم: مقیاس، نظم مشخص و اندازه‌های مخصوص و متناسب، بیانگر «تقدیر» و آفرینش مخلوقات، بیانگر «قضای الهی» است.
در آفرینش آن‌ها طوری اندازه‌ها را برقرار کرد که محکم و استوار بمانند و از هم فرونپاشند. هر چیزی را مطابق برنامه‌ای دقیق به بهترین شکل طراحی کرد و آن‌گاه بدان نظم و ظرافت بخشید.	طراحی ساختار هر موجود به بهترین وجه ممکن	① این ویژگی با آیه‌ی شریفه‌ی «صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَنْتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ» ارتباط معنایی دارد. ② عبارت شریفه‌ی «فَاحْسِنَ صُورَكُمْ» نیز در درس ۲ سال دوم بیانگر طراحی و خلقت موجودات به بهترین شکل ممکن است.
و آن را در مسیر انجام وظیفه و دستیابی به هدف خاص وی هدایت کرد.	هدایتی متناسب با ویژگی‌ها و خصوصیات هر مخلوق	① این ویژگی با مفهوم هدایت خاص موجودات که در درس ۱ سال سوم عنوان شده است، هم مفهوم است و با آیه‌ی شریفه‌ی «الَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ» ارتباط معنایی دارد.
همه‌ی این کارها بدان جهت بود که هیچ یک از مخلوقات از محدوده و چهارچوب تعیین شده از جانب خداوند تجاوز نکند و برای رسیدن به مقصد مورد نظر و کمال نهایی کوتاهی ننماید و اگر خداوند به او دستوری داد، انجام دادنش بر وی دشوار نباشد و سرکشی نکند.	تجاوز نکردن موجودات از تقدیرات الهی و نظم تعیین شده و حرکت در چهارچوب خاص برای رسیدن به هدف معین	① در درس ۵ سال چهارم بیان شده است که جهان آفرینش قانونمند است و نظم و سامان جهان «قضا و قدر الهی» نام دارد و آیه‌ی شریفه‌ی «لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ السَّابِقُ النَّهَارَ» بیانگر این موضوع است. ② در درس ۲ سال دوم با عبارت شریفه‌ی «لَهُ اسْلَمَ مِنَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَ كَرْهًا»، به اطاعت خواه ناخواه موجودات در برابر خداوند اشاره شده است.

کنکور

۱- آن گاه که به روابط مستحکم و نظم استوار جهان می نگریم، معتقد می شویم که جهان، یک مجموعه‌ی هدفمند است که از آن به تعبیر می شود و پیام آیه‌ی شریفه‌ی یاری رسان ما در این اعتقاد است.

(سراسری تهرانی ۹۳)

۱) حَقٌّ - «صنع الله الذي انتقن كل شيء انه خبير بما تفعلون»

۲) صنع الهی - «صنع الله الذي انتقن كل شيء انه خبير بما تفعلون»

۳) صنع الهی - «خلق الله السماوات والارض بالحق ان في ذلك لآية للمؤمنين»

۴) حَقٌّ - «خلق الله السماوات والارض بالحق ان في ذلك لآية للمؤمنين»

- ۲- کسی می تواند حقیقت جهان را به درستی دریابد که که پیام آیهی شریفه‌ی حاکی از آن است. (سراسری انسانی ۹۳)
- ۱) عقلانیت و خردمندی در او حاکم باشد - «انّ فی خلق السّموات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار...»
 - ۲) عقلانیت و خردمندی در او حاکم باشد - «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلك لآیةٌ للمؤمنین»
 - ۳) نظم و قانونمندی بر این جهان، معلوم ذهن او باشد - «انّ فی خلق السّموات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار»
 - ۴) نظم و قانونمندی بر این جهان، معلوم ذهن او باشد - «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلك لآیةٌ للمؤمنین»
- ۳- هر جا استحکام و نظمی به چشم بخورد، جای پای از در عمق جان بهره‌مند از بصیرت می‌نشینند تا از صمیم درون، فریاد برآورد و بگوید (سراسری هنر ۹۳)
- ۱) حکمت و تدبیر - «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النّار»
 - ۲) هدفمندی - «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النّار»
 - ۳) حکمت و تدبیر - «سیخ اسم ربّک الاعلیٰ * الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»
 - ۴) هدفمندی - «سیخ اسم ربّک الاعلیٰ * الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»
- ۴- هر یک از موجودات جهان دارای است که پیام آیهی شریفه‌ی ترسیم‌کننده‌ی آن است. (سراسری زبان ۹۳)
- ۱) پیچیدگی خاص خود - «الذی احسن کلّ شیء خلقه»
 - ۲) قانونمندی خاص - «انا کلّ شیء خلقناه بقدر»
 - ۳) پیچیدگی خاص خود - «انا کلّ شیء خلقناه بقدر»
 - ۴) قانونمندی خاص - «الذی احسن کلّ شیء خلقه»
- ۵- اگر با استاد سخن سعدی علیه‌الرحمه هم‌آرمان شده، بگوییم: (سراسری قارج از کشور ۹۳)
- «این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار»
- پیام کدام آیهی قرآن را انیس جان خود کرده‌ایم؟
- ۱) «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»
 - ۲) «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلك لآیةٌ للمؤمنین»
 - ۳) «انّ فی خلق السّموات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار لآیاتٍ لاولی الالباب»
 - ۴) «و ترى الجبال تحسبها جامدةً و هی تمرّ مرّ السّحاب صنع الله الذی اتقن کلّ شیء»
- ۶- اگر گفته شود: «آفرینش پدیده‌ها، مقدم بر سامان‌بخشی به آنان است» به پیام کدام آیه توجه شده است؟ (سراسری ریاضی ۹۲)
- ۱) «انا کلّ شیء خلقناه بقدر»
 - ۲) «خلق السّموات و الارض بالحقّ»
 - ۳) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً»
 - ۴) «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»
- ۷- اگر گفته شود: «عبث‌آفرینی از پدیده‌های جهان به دور است»، پیام کدام آیه ترسیم شده است؟ (سراسری تبری ۹۲)
- ۱) «صنع الله الذی اتقن کلّ شیء انّه خبیرٌ بما تفعلون»
 - ۲) «ما خلقنا السّموات و الارض و ما بینهما الا بالحقّ و اجل مسمی»
 - ۳) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النّار»
 - ۴) «خلق السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلك لآیةٌ للمؤمنین»
- ۸- اگر بگوییم: «کسی می‌تواند حقیقت جهان را به درستی دریابد که عقلانیت و خردمندی در او حاکم باشد»، پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟ (سراسری زبان ۹۲)
- ۱) «افحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم الینا لا تُرجعون»
 - ۲) «انّ فی خلق السّموات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار لآیاتٍ لاولی الالباب»
 - ۳) «خلق السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلك لآیةٌ للمؤمنین»
 - ۴) «ما تری فی خلق الزّحمن من تفاوت فارجع البصر هل تری من فطور»
- ۹- اگر بگوییم: «هر یک از موجودات جهان، دارای قانونمندی خاص است که بر مبنای آن قانونمندی، پا به عرصه‌ی وجود گذارده است» و «خدای متعال هر چیزی را استوار ساخته است» به ترتیب، پیام کدام آیات را ترسیم کرده‌ایم؟ (سراسری قارج از کشور ۹۲)
- ۱) «انا کلّ شیء خلقناه بقدر» - «صنع الله الذی اتقن کلّ شیء»
 - ۲) «صنع الله الذی اتقن کلّ شیء» - «الذی احسن کلّ شیء خلقه»
 - ۳) «انا کلّ شیء خلقناه بقدر» - «الذی احسن کلّ شیء خلقه»
 - ۴) «الذی احسن کلّ شیء خلقه» - «صنع الله الذی اتقن کلّ شیء»
- ۱۰- از دقت در کدام آیه، نتیجه‌ی تفکر خردمندان در نظام آفرینش مفهوم می‌گردد؟ (سراسری انسانی ۹۱)
- ۱) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً»
 - ۲) «سبحانک فقنا عذاب النّار»
 - ۳) «یتفکرون فی خلق السّموات و الارض»
 - ۴) «یذکرون الله قیاماً و قعوداً و علی جنوبهم»
- ۱۱- پیوستگی، ارتباط و هماهنگی، آن‌گاه معنا دارد که در کار باشد و به بیان امام علی علیه‌السلام، زبان بی‌زبانی جامدات هم، معزّف آفریدگار است و برقراری اندازه‌ها در آفرینش پدیده‌ها به منظور آفریده‌ها است. (سراسری ریاضی ۹۰)
- ۱) هدف - قدرت - مخلوق بودن
 - ۲) هدف - تدبیر - استوارماندن
 - ۳) تدبیر - تدبیر - استوارماندن
 - ۴) تدبیر - قدرت - مخلوق بودن

۱۲- «عدم تجاوز مخلوقات از محدوده و چهار چوب تعیین شده و سرکشی نکردن در برابر دستور خداوند»، به بیان علی علیه السلام، بدان جهت است که خدای متعال.....

(سراسری هنر ۹۰)

(۱) آثار صنع و نشانه‌های حکمتش را در نوآوری‌های بی‌سابقه و خلقت بی‌نظیرش، هویدا و نمایان سازد.

(۲) با پدید آوردن موجودات، برهان آفریدگاری و دلیل خداوندی خود را برای همیشه به خداجویان ارائه دهد.

(۳) همه‌ی مخلوقات را براساس مقیاس، نظم مشخص و اندازه‌های مخصوص و متناسب با هر یک از آن مخلوقات آفرید.

(۴) موجودات را بدون این‌که از هیچ نمونه‌ی آماده و پیش‌ساخته‌ای ایده بگیرد و از کار خالق دیگری که پیش از وی جهانی آفریده باشد، آفرید.

۱۳- از دقت در دو آیه‌ی شریفه‌ی: «وتری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مَز السحاب» و «رَبَّنَا ما خلقت هذا باطلاً» به ترتیب به موضوع..... و..... پی می‌بریم.

(۱) استواری نظام آفرینش - نبودن خلل و شکاف در عالم وجود

(۲) استواری نظام آفرینش - حکیمانانه‌بودن و هدفداری خلقت (سراسری خارج از کشور ۹۰)

(۳) حکیمانانه‌بودن و هدفداری خلقت - استواری نظام آفرینش

(۴) حکیمانانه‌بودن و هدفداری خلقت - نبودن خلل و شکاف در عالم وجود

۱۴- از دقت در آیه‌ی شریفه‌ی: «الذین یذکرون الله قیاماً و قعوداً و علی جنوبهم و یتفکرون فی خلق السماوات و الارض ربنا ما خلقت هذا باطلاً»، مفهوم می‌گردد.....

(۱) روح وحدت‌بخش به تمام مجموعه‌های جهان، «هدف و غایت» است.

(۲) هر جزئی از اجزای جهان، خواص مخصوص به خود را دارد و کار مخصوص به خود را انجام می‌دهد.

(۳) تمام اجزای شکل‌دهنده به آفرینش از نظم و هماهنگی غیرقابل وصف برخوردارند.

(۴) اجزای شکل‌دهنده به جهان با آرایش مخصوص به خود در کنار یکدیگر به انجام وظیفه‌ی خود می‌پردازند.

۱۵- «خلقت محکم و استوار در نظام آفرینش» که حاکی از وجود پدیدآورنده‌ای «مدبّر و حکیم» است، از دقت در کدام آیه مفهوم می‌گردد؟ (سراسری هنر ۸۹ با تغییر)

(۱) «ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل تری من فطور»

(۲) «رَبَّنَا ما خلقت هذا باطلاً سبحانه فقنا عذاب النار»

(۳) «وتری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مَز السحاب صنع الله الذی اتقن کل شیء»

(۴) «ان فی خلق السماوات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات لاولی الالباب»

۱۶- با توجه به آیات شریفه‌ی: «ان فی خلق السماوات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات لاولی الالباب * الذین یذکرون الله قیاماً و قعوداً و علی جنوبهم و یتفکرون فی خلق السماوات و الارض ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانه فقنا عذاب النار»، دومین ویژگی خردمندان..... و نتیجه‌ی آن..... می‌باشد.

(۱) تفکر در آفرینش - هدفدار و قانونمند یافتن هستی

(۲) همیشه و در هر حال به یاد خدا بودن - هدفدار و قانونمند یافتن هستی

(۳) همیشه و در هر حال به یاد خدا بودن - تنزیه ذات باری تعالی و درخواست محافظت از عذاب

(۴) تفکر در آفرینش - تنزیه ذات باری تعالی و درخواست محافظت از عذاب

۱۷- «شاخصه‌ی اصلی» پدیده‌ها و مجموعه‌های بزرگ و کوچک جهان که هم‌چون روح در همه‌ی اجزا و فعالیت‌های آن مجموعه حضور دارد، از دقت در کدام آیه مفهوم می‌گردد؟

(سراسری تهرمی ۸۸ و آزمایشی سنش ۸۹)

(۱) «رَبَّنَا ما خلقت هذا باطلاً»

(۲) «سبحانك فقنا عذاب النار»

(۳) «وتری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مَز السحاب صنع الله الذی اتقن کل شیء»

(۴) «ان فی خلق السماوات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات لاولی الالباب»

۱۸- یکی از سؤال‌های اصلی هر نوجوان و جوانی این است که «.....». پاسخ این سؤال، در نگاه وی به زندگی تأثیر می‌گذارد و به..... او جهت می‌دهد.

(سراسری جامع علمی کاربردی ۸۸ و آزمایشی سنش ۸۹)

(۱) هدف از آفرینش جهان چیست؟ - برنامه‌ها و تصمیم‌های

(۲) در چگونه جهانی زندگی می‌کند؟ - برنامه‌ها و تصمیم‌های

(۳) هدف از آفرینش جهان چیست؟ - اهداف و ارزش‌های

(۴) در چگونه جهانی زندگی می‌کند؟ - اهداف و ارزش‌های

۱۹- با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی: «ان فی خلق السماوات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات... نخستین ویژگی افرادی که موصوف به..... می‌شوند،..... است.

(۱) اولی‌الالباب - در هر حال به یاد خدا بودن

(۲) متفکران در نظام آفرینش - در هر حال به یاد خدا بودن (سراسری ریاضی ۸۷)

(۳) اولی‌الالباب - به زیور تفکر در آفرینش آراسته‌شدن

(۴) متفکران در نظام آفرینش - به زیور تفکر در آفرینش آراسته‌شدن

۲۰- قرآن کریم می‌فرماید: «خداوند هر چیزی را در کمال استواری پدید آورده است»، این جمله، اشاره به کدام آیه‌ی مبارکه دارد؟

(سراسری انسانی ۸۷)

(۱) «صنع الله الذی اتقن کل شیء انه خبیر بما تفعلون»

(۲) «الذین... یتفکرون فی خلق السماوات و الارض ربنا ما خلقت هذا باطلاً»

(۳) «... ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل تری من فطور»

(۴) «ان فی خلق السماوات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات لاولی الالباب»

۲۱- به بیان حضرت علی علیه السلام در نهج البلاغه، «عدم تجاوز مخلوقات از محدوده و چهارچوب تعیین شده از جانب خداوند حاکی از آن است که».

(سراسری هنر ۸۷ و آزمایشی سنه ۸۵)

۱) خدای متعال این نظام را از روی الگوی از قبل تعیین شده نیافرید.

۲) آثار صنع و نشانه‌های حکمتش در نوآوری و خلقت بی نظیرش هویداست.

۳) مخلوقات در هر زمان با دلالتی استوار، آفریننده‌ی خود را نشان می‌دهند.

۴) هر مخلوق در نظام موجود جایگاهی خاص با ویژگی‌های خاص خود دارد.

۲۲- آیه‌ی: «ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار...» مربوط به فهم نشانه‌های قدرت خداوند برای است که در هر حال هستند

(سراسری فنی و حرفه‌ای ۸۷ و آزمایشی سنه ۸۸)

و در آفرینش آسمان‌ها و زمین که پروردگارا، این‌ها را بیپه‌وده نیافریده‌ای.

۱) مؤمنان - به یاد خدا - بصیرند

۳) مؤمنان - متفکر در عالم - می‌اندیشند

۴) خردمندان - متفکر در عالم - بصیرند

۲۳- با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی: «ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات...» در آفرینش آسمان‌ها و زمین و آمدوشد شب و روز، نشانه‌های

(سراسری زبان ۸۶)

خداشناسی است برای

۱) ذاکران خداوند در هر حال

۳) خردمندان در همه حال به یاد خدا

سنجش

۲۴- هر سامان و نظم و هر همکاری و فعالیت، به دنبال است که آن را از سایر سامان‌دهی‌ها و همکاری جدا می‌کند و آیه‌ی شریفه‌ی حاکی از آن است.

(آزمایشی سنه ۹۳)

۱) هدف خاص - «انا کل شیء خلقناه بقدر»

۳) هدف خاص - «ان فی خلق السموات و الارض...»

۲) هماهنگی - «انا کل شیء خلقناه بقدر»

۴) هماهنگی - «ان فی خلق السموات و الارض...»

(آزمایشی سنه ۹۲)

۲۵- شاخصه‌ی اصلی تمام پدیده‌های عالم، همان است که این موضوع، از دقت در پیام آیه‌ی شریفه‌ی به دست می‌آید.

۱) هدفمندی - «خلق السموات و الارض بالحق»

۳) هدفمندی - «صنع الله الذي اتقن كل شيء»

۴) مخلوقیت - «خلق السموات و الارض بالحق»

۲) مخلوقیت - «صنع الله الذي اتقن كل شيء»

(آزمایشی سنه ۹۲)

۲۶- از آیات شریفه‌ی: «ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار...» کدام مفهوم مستفاد می‌گردد؟

۱) حکیمانه‌بودن نظام آفرینش - مؤمنان در هر حال متفکر در عالم هستند.

۳) خالقیت و ربوبیت خداوند - خردمندان در هر حال به یاد خداوند هستند.

۴) خالقیت و ربوبیت خداوند - مؤمنان در هر حال متفکر در عالم هستند.

(آزمایشی سنه ۹۱)

۲۷- اگر شاخصه‌ی در کار نباشد، تمام فعالیت‌های یک مجموعه می‌شود.

۱) غایتمندی - بی‌نظم

۲) غایتمندی - عیب

۳) هماهنگی - عیب

۴) هماهنگی - بی‌نظم

(آزمایشی سنه ۹۰)

۲۸- مقصود از کاربرد کلمه‌ی «حق» برای خلقت موجودات، این است که موجودات

۱) به هدف بهره‌وری خلق شده‌اند.

۲) رو به سوی پروردگارشان دارند.

۳) بدون قانون و هدف نیستند.

۴) خلق و امرشان اختصاص به خدا دارد.

(آزمایشی سنه ۹۰)

۲۹- پدیده‌های این جهان و نظام دقیق حاکم بر آن‌ها، است.

۱) نتیجه‌ی هدفداری خلقت جهان

۳) نتیجه‌ی تدبیر حکیمانه‌ی خالق جهان

۲) مقدمه‌ی تدبیر حکیمانه‌ی خالق جهان

۴) مقدمه‌ی هدفداری خلقت جهان

(آزمایشی سنه ۸۸)

نألفی

۳۱- پاسخ به سؤال در نوجوانی و جوانی، بوده و به برنامه‌ها و تصمیم‌های او

۱) «برای چه در این جهان زندگی می‌کنیم؟» - تأثیرگذار بر بینش فرد به زندگی - معنا می‌بخشد.

۲) «در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟» - تأثیرگذار بر بینش فرد به زندگی - جهت می‌دهد.

۳) «در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟» - وابسته به نوع تلقی انسان از هستی - جهت می‌دهد.

۴) «برای چه در این جهان زندگی می‌کنیم؟» - وابسته به نوع تلقی انسان از هستی - معنا می‌بخشد.

۳۲- اگر بگوییم: «هر یک از موجودات جهان دارای ساختار منظم ویژه خود است»، پیام همهی آیات شریفهی زیر به استثنای وافی به این گفتار است.

(۱) «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا» (۲) «أَنَا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدْرِ» (۳) «صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَنَ كُلَّ شَيْءٍ» (۴) «الَّذِي خَلَقَ فَسْوَىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ»

۳۳- عامل تبدیل مجموعه‌ها به یک نظام، است که پیام آیهی شریفهی حاکی از آن است.

(۱) استحکام و نظم - «الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا»

(۲) هدف و غایت - «الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا»

(۳) استحکام و نظم - «و تَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبُهَا جَمَادَةً وَهِيَ تَمْرٌ مِّنَ السَّحَابِ صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَنَ كُلَّ شَيْءٍ»

(۴) هدف و غایت - «و تَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبُهَا جَمَادَةً وَهِيَ تَمْرٌ مِّنَ السَّحَابِ صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَنَ كُلَّ شَيْءٍ»

۳۴- اگر بگوییم: «هر موجودی به گونه‌ای ساخته شده که هدف خاصی را دنبال می‌کند»، پیام آیهی را ترسیم کرده‌ایم و این سخن حضرت علی علیه السلام که

می‌فرماید: «خداوند متعال هر چیزی را مطابق برنامه‌ای دقیق به بهترین شکل طراحی کرد»، مفهوم مشابهی با آیهی مبارکه‌ی دارد.

(۱) «الَّذِي خَلَقَ فَسْوَىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ» - «أَنَا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدْرِ» (۲) «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا» - «صَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ» (ترکیبی با درس ۲ سال ۳ و ۴)

(۳) «الَّذِي خَلَقَ فَسْوَىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ» - «صَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ» (۴) «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا» - «أَنَا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدْرِ»

۳۵- قرآن کریم از انسان‌ها می‌خواهد که درباره‌ی تصویر ارائه‌شده از جهان بیندیشند و با عقل و استدلال و منطق آن را بپذیرند که پیام آیهی شریفهی حاکی از آن است.

(۱) «خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ»

(۲) «و تَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبُهَا جَمَادَةً وَهِيَ تَمْرٌ مِّنَ السَّحَابِ صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَنَ كُلَّ شَيْءٍ»

(۳) «مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَل تَرَىٰ مِنْ فُطُورٍ»

(۴) «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ»

۳۶- با دقت در آیات: «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ * الَّذِينَ ...» پی می‌بریم که ثمره‌ی ویژگی خردمندان

یعنی می‌باشد.

(۱) دومین - تعقل در آفرینش - تنزیه الهی از خلق باطل (۲) نخستین - ذکر الهی در هر حال - تنزیه الهی از خلق باطل

(۳) دومین - ذکر الهی در هر حال - تسبیح الهی و طلب حفاظت از عذاب آتش (۴) نخستین - تعقل در آفرینش - تسبیح الهی و طلب حفاظت از عذاب آتش

۳۷- از دقت نظر در عبارت: «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا» درمی‌یابیم که و خداوند متعال، عبارت: «قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ» را در رابطه با ویژگی

خردمندان یعنی به کار برده است.

(۱) هیچ مخلوقی بدون هدف قدم به حیات نمی‌گذارد - دومین - ذکر و یاد خداوند

(۲) بیهودگی و عبث بودن در موجودات جهان راهی ندارد - نخستین - ذکر و یاد خداوند

(۳) بیهودگی و عبث بودن در موجودات جهان راهی ندارد - دومین - تفکر در آفرینش

(۴) هیچ مخلوقی بدون هدف قدم به حیات نمی‌گذارد - نخستین - تفکر در آفرینش

۳۸- از دقت در آیهی شریفهی: «و تَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبُهَا جَمَادَةً وَهِيَ تَمْرٌ مِّنَ السَّحَابِ صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ» مفهوم می‌گردد که

(۱) هر موجودی در جهان آفرینش، متشکل از خواص مخصوص و معینی است.

(۲) هر جزئی از اجزای عالم، کار مخصوصی انجام می‌دهد و وظیفه‌ی معینی را بر دوش دارد.

(۳) تمام اجزای شکل‌دهنده به عالم، با آرایش مخصوص و منحصره‌فرد خود در کنار یکدیگر گرد آمده‌اند.

(۴) شاخصه‌ی اصلی مجموعه‌های کوچک و بزرگ جهان و مبدل آنان به یک نظام، «هدف و غایت» است.

۳۹- با دقت نظر در کلام حضرت علی علیه السلام در نهج البلاغه، درمی‌یابیم که: نظم و ظرافت بخشیدن به موجودات طراحی آن‌ها به بهترین شکل و مطابق با

برنامه‌ای دقیق بیان شده است و همواره باید محقق گردد.

(۱) مقدم بر - هدایتی باشد تا دستیابی به هدف خاص (۲) مقدم بر - هدف خاصی باشد تا دستیابی به هدایت

(۳) مؤخر از - هدایتی باشد تا دستیابی به هدف خاص (۴) مؤخر از - هدف خاصی باشد تا دستیابی به هدایت

۴۰- با ژرف‌نگری در مفهوم آیهی شریفهی: «خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ» کدام‌یک از پیام‌های زیر قابل برداشت نیست؟

(۱) استحکام و نظم استوار جهان آفرینش، نشانه‌ی برقراری آن بر پایه‌ی حق و درستی است.

(۲) جهت ادراک نشانه بودن پدیده‌های آفرینش، داشتن ایمان و زمینه‌ی لازم شرط است.

(۳) هر یک از مخلوقات و مجموعه‌ی آن‌ها، دارای پیوستگی دقیق برای رسیدن به هدف می‌باشند.

(۴) نظام جاری در جهان خلقت، نظامی هدفمند و نتیجه‌ی تدبیر و حکمت خداوندی مدبر و حکیم است.

۴۱- از دقت در این سخن سعدی که می‌گوید:

«این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار»

درمی‌یابیم:

- ۱) بنده آن است که خود را مکلف به اطاعت از نظام آفرینش نماید و با این نظم و نظام، هم‌سو شود.
 - ۲) کسانی که به ندای فطرت خویش و ارشاد عقل گوش فرادهند، به زودی زیانش گریبان آنان را می‌گیرد.
 - ۳) با وجود نشانه‌های الهی، انسان‌های بی‌نصیب از اندیشه‌ی درست، هرگز نمی‌توانند حقیقت جهان را دریابند.
 - ۴) تنها گوهر ایمان است که برای انسان آرامش را به ارمغان می‌آورد، وگرنه آدمی در این جهان، پیوسته اسیر دلهره است.
- ۴۲- با دقت در آیات شریفه‌ی: «ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات لاولی الالباب الذین...»، مفهوم می‌گردد که خردمندان و در وهله‌ی بعدی، نخست اشاره به و سپس شده است.

- ۱) با یاد خداوند در همه‌ی احوال به هدفمندی خلقت پی می‌برند - ذکر - فکر
 - ۲) با یاد خداوند در همه‌ی احوال به هدفمندی خلقت پی می‌برند - فکر - ذکر
 - ۳) از خلق عالم پی به خالق مدبّر و حکیم آن می‌برند - ذکر - فکر
 - ۴) از خلق عالم پی به خالق مدبّر و حکیم آن می‌برند - فکر - ذکر
- ۴۳- با بودن شاخصه‌ی هدفمندی، مجموعه فعالیت‌های یک مجموعه، «ثمربخش»، «هدفمند» و در یک کلام «حق» می‌گردد که پیام همه‌ی آیات زیر، به استثنای مؤید این مفهوم است.

- ۱) «خلق الله السموات و الارض بالحق ان فی ذلك لآیة للمؤمنین»
 - ۲) «صنع الله الذی اتقن کل شیء انه خبیر بما تفعلون»
 - ۳) «ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النار»
 - ۴) «و ما خلقتنا السموات و الارض و ما بینهما الا بالحق و اجل مسمی»
- ۴۴- در جهان واقعی، هر سامان و هر همکاری و فعالیتی، به دنبال است که می‌باشد و اگر توجه خویش را به این بخش از سخنان امام علی علیه السلام در نهج البلاغه معطوف نماییم که: «خداوند همه‌ی مخلوقات را بر اساس مقیاس و اندازه‌های مخصوص و متناسب با هر یک از آن مخلوقات آفرید»، مفهوم آیه‌ی تداعی می‌گردد.

- ۱) هدف خاصی - جداکننده‌ی آن از سایر سامان‌دهی‌ها و همکاری‌ها - «انا کل شیء خلقناه بقدر»
 - ۲) نظم و قانونمندی خاصی - نتیجه‌ی روابط ثابت میان اجزا - «انا کل شیء خلقناه بقدر»
 - ۳) هدف خاصی - جداکننده‌ی آن از سایر سامان‌دهی‌ها و همکاری‌ها - «ربنا ما خلقت هذا باطلاً»
 - ۴) نظم و قانونمندی خاصی - نتیجه‌ی روابط ثابت میان اجزا - «ربنا ما خلقت هذا باطلاً»
- ۴۵- با توجه به خطبه‌ی ۹۰ نهج البلاغه که در آن ترسیم گشته، این مطلب که: «خداوند متعال پس از آفرینش هر چیز، بدان نظم و ظرافت بخشید و آن را در مسیر انجام وظیفه و دستیابی به هدف خاص وی هدایت کرد»، مرتبط با مفهوم آیه‌ی مبارکه‌ی می‌باشد.

- ۱) جلوه‌ای از قدرت خداوند - «الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی»
 - ۲) ویژگی‌های خلقت خداوند - «قال ربنا الذی اعطی کل شیء خلقه ثم هدی»
 - ۳) جلوه‌ای از قدرت خداوند - «قال ربنا الذی اعطی کل شیء خلقه ثم هدی»
 - ۴) ویژگی‌های خلقت خداوند - «الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی»
- ۴۶- اگر در رابطه با گردآمدن اجزای مجموعه‌های جهان کنار یکدیگر، متناسب با هدفی که دارند، فرض کنیم: «خود اجزا از این آگاهی برخوردارند و متناسب با آن هدف گرد هم می‌آیند و همکاری را آغاز می‌کنند»، به این دلیل فرض قابل قبولی نیست که

- ۱) همه‌ی پدیده‌های جهان آفرینش، در وجود، به خویشتن متکی نیستند و نیازمند به غیر آفریده شده‌اند.
- ۲) رویه‌ی عملی همه‌ی انسان‌هاست که نمی‌توانند بپذیرند چنین مجموعه‌های دقیق و منظمی خودبه‌خود و اتفاقی حادث شوند.
- ۳) هر یک از اجزای آفرینش، خود هدف خاصی را دنبال می‌کند و تحقق این امر، ملازم با ازهم‌گسیختگی اجزای آفرینش خواهد بود.
- ۴) هیچ یک از دانشمندان نمی‌پذیرد هر جزئی به مقتضای آگاهی وجودی خویش، وظیفه‌ی خود را تشخیص دهد و در جایگاه مناسب خود قرار گیرد.

۴۷- «هدایت موجودات به سوی کمال وجودی آن‌ها» مفهوم مستفادشده از کدامیک از آیات شریفه‌ی زیر است؟

- ۱) «خلق الله السموات و الارض بالحق»
- ۲) «صنع الله الذی اتقن کل شیء»
- ۳) «الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی»
- ۴) «انا کل شیء خلقناه بقدر»

۴۸- اگر بخواهیم برای این کلام گوهر بار امیرمؤمنان علی علیه السلام که فرمودند: «خداوند متعال در آفرینش مخلوقات طوری اندازه‌ها را برقرار کرد که محکم و استوار بمانند و از هم فرونیاشند». مبنای قرآنی ترسیم نماییم، پیام کدامیک از آیات شریفه‌ی زیر وافی به این مقصود است؟

- ۱) «ربنا ما خلقت هذا باطلاً»
- ۲) «ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت»
- ۳) «خلق الله السموات و الارض بالحق»
- ۴) «صنع الله الذی اتقن کل شیء»

۴۹- هدف و غایت، و شرط مقدم برای تحقق هدف در یک نظام خلقت، است.

- ۱) در میان اجزاء و فعالیت‌های یک مجموعه‌ی منظم معنا می‌یابد - وجود همکاری‌ها برای شکل‌گیری طرح و نقشه‌ی معین
- ۲) به اجزاء و فعالیت‌های یک مجموعه‌ی منظم معنا می‌بخشد - وجود طرح و نقشه‌ی معین برای شکل‌گیری همکاری‌ها
- ۳) در میان اجزاء و فعالیت‌های یک مجموعه‌ی منظم معنا می‌یابد - وجود طرح و نقشه‌ی معین برای شکل‌گیری همکاری‌ها
- ۴) به اجزاء و فعالیت‌های یک مجموعه‌ی منظم معنا می‌بخشد - وجود همکاری‌ها برای شکل‌گیری طرح و نقشه‌ی معین

۵۰- اگر بگوییم: «یاد الهی، آن گاه ثمرات ارزنده‌ای خواهد داشت که آمیخته با اندیشه و تفکر در نظام آفرینش باشد»، گفتارمان را با پیام کدام یک از آیات شریفه‌ی زیر مستدل کرده‌ایم؟

(۱) «تری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مَزَّ السَّحَاب صنع اللّٰه اتقن کلّ شیء...»

(۲) «الذین یذکرون اللّٰه قیاماً و قعوداً و علی جنوبهم و یتفکرون فی خلق السَّمَاوَات و الارض...»

(۳) «... ما تری فی خلق الرّحمن من تفاوتٍ فارجع البصر هل تری من فطورٍ»

(۴) «انّ فی خلق السَّمَاوَات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار...»

۵۱- قرآن کریم می‌فرماید: «خداوند هر چیزی را با حد و اندازه‌ی قبلی آفریده است»، این جمله به کدام آیه‌ی مبارکه اشاره دارد؟

(۱) «صنع اللّٰه الذی اتقن کلّ شیء» (۲) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» (۳) «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدر» (۴) «خلق اللّٰه السَّمَاوَات و الارض بالحقّ»

۵۲- هویدایی آثار صنع و حکمت الهی در مخلوقات بدیعش، برهانی است بر که بازگوی می‌باشد.

(۱) آفریدگاری و دلیل خداوندی باری تعالی - استواری آفرینش (۲) بدیع و بی سابقه بودن طرح آفرینش - استواری آفرینش

(۳) آفریدگاری و دلیل خداوندی باری تعالی - تدبیر الهی (۴) بدیع و بی سابقه بودن طرح آفرینش - تدبیر الهی

۵۳- اگر بگوییم: «هر موجودی به سوی آن چه برایش مقدر شده و با هدایتی ربّانی در حرکت است» پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟

(۱) «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدر» (۲) «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»

(۳) «خلق اللّٰه السَّمَاوَات و الارض بالحقّ» (۴) «انّ فی خلق السَّمَاوَات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار لآیاتٍ لاولی الالباب»

۵۴- با توجه به کلام حضرت علی علیه السلام در خطبه‌ی ۹۰ نهج البلاغه، اگر گفته شود: «هر یک از موجوداتی که خدا آفریده، برهان آفریدگاری و دلیل خداوندی اوست» پیام آیه‌ی شریفه‌ی وافی به این مفهوم است.

(۱) «صنع اللّٰه الذی اتقن کلّ شیء» (۲) «اللّٰه نور السَّمَاوَات و الارض» (۳) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» (۴) «ربّنا الذی اعطی کلّ شیءٍ خلقه»

۵۵- در نظام بدیع آفرینش، همکاری، پیوستگی و نظام، همواره برای آن است که

(۱) خلقت خداوند، خلقتی منسجم و بایسته و خالی از هر گونه ضعف و کاستی باشد

(۲) به هدف معینی منجر و به سرانجامی مشهود و روشن ختم شود

(۳) حرکتی ناموافق و ناهمسو با حرکت کلی نظام صورت نپذیرد

(۴) از بی قانونی و هرج و مرج اجتناب و از ناهماهنگی پرهیز شود

۵۶- اگر معتقد باشیم: «خلقت جهان امری است که تصور آن بدون وجود غرضی معقول در آن میسر نمی‌باشد» حاکی از آن بوده که پیام آیه‌ی شریفه‌ی یاری‌رسان ما در این اعتقاد است.

(۱) هدفمندی - «و تری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مَزَّ السَّحَاب صنع اللّٰه الذی اتقن کلّ شیء»

(۲) هدفمندی - «و یتفکرون فی خلق السَّمَاوَات و الارض ربّنا ما خلقت هذا باطلاً»

(۳) استحکام و استواری - «و یتفکرون فی خلق السَّمَاوَات و الارض ربّنا ما خلقت هذا باطلاً»

(۴) استحکام و استواری - «و تری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مَزَّ السَّحَاب صنع اللّٰه الذی اتقن کلّ شیء»

۵۷- قرآن کریم گاهی با زبان اثباتی بر هدفمند بودن جهان آفرینش تأکید کرده است که پیام آیه‌ی شریفه‌ی گواه بر این موضوع است.

(۱) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» (۲) «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»

(۳) «خلق اللّٰه السَّمَاوَات و الارض بالحقّ» (۴) «صنع اللّٰه الذی اتقن کلّ شیء»

۵۸- هرگاه گفته شود: «ایمان، از شرایط درک هدفمندی هستی است»، به پیام کدام آیه توجه شده است؟

(۱) «ما خلقنا السَّمَاوَات و الارض و ما بینهما الا بالحقّ و اجلٍ مسمی...» (۲) «انّ فی خلق السَّمَاوَات و الارض و اختلاف اللّیل و النّهار...»

(۳) «خلق اللّٰه السَّمَاوَات و الارض بالحقّ انّ فی ذلک...» (۴) «یذکرون اللّٰه قیاماً و قعوداً و علی جنوبهم و...»

۵۹- آن‌جا که قرآن کریم می‌فرماید: «در خلقت آسمان‌ها و زمین و آمدوشد شب و روز، نشانه‌هایی است برای خردمندان»، منظور کسانی‌اند که

(۱) یاد پدیدآورنده‌ی این نظام را توأم با ایمان به خداوند دارند (۲) چشم عقل آن‌ها مسدود نشده است و به یاد الهی مشغول‌اند

(۳) راه‌های عالی بندگی را پیموده و لذت وصف‌نشده‌ی آن را چشیده‌اند (۴) به برکت تزکیه‌ی نفس، از نفوذ شیطان در دل خویش مصون‌اند

۶۰- سامان‌بخشی پدیده‌ها آن‌هاست که پیام آیه‌ی مؤید آن است.

(۱) مقدم بر خلقت - «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی» (۲) مؤخر از تقدیر - «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدر»

(۳) مؤخر از خلقت - «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدر» (۴) مقدم بر تقدیر - «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»

۶۱- اگر بگوییم: «آیاتی از قرآن کریم، عبث و بطلان را از صحنه‌ی آفرینش منتفی دانسته و خلقت هدفمند آن‌ها را تصریح کرده است» پیام کدام یک از آیات زیر با حفظ تقدّم و تأخر، مصداق این گفتار ماست؟

- ۱) «ما خلقنا السّموات و الارض و ما بینهما الاّ بالحقّ و اجلّ مسمی» - «و ما خلقنا السّماء و الارض و ما بینهما باطلاً ذلک ظنّ الذّین کفروا...»
- ۲) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» - «و ما خلقنا السّماء و الارض و ما بینهما باطلاً ذلک ظنّ الذّین کفروا...»
- ۳) «ما خلقنا السّموات و الارض و ما بینهما الاّ بالحقّ و اجلّ مسمی» - «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلک لایةً للمؤمنین»
- ۴) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» - «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلک لایةً للمؤمنین»

۶۲- تفکر در وقایع و پدیده‌های محدث در زندگی روزمره‌ی انسان‌ها، برای هر کسی و پذیرش این نشانه‌ها به کمک میسر می‌گردد و پیام آیه‌ی حاکی از آن است.

- ۱) امکان‌پذیر است - ایمان و تقوا پیشه کردن - «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلک لایةً للمؤمنین»
- ۲) لازم و ضروری است - ایمان و تقوا پیشه کردن - «خلق الله السّموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلک لایةً للمؤمنین»
- ۳) امکان‌پذیر است - استدلال و منطق - «انّ فی خلق السّموات و الارض و اختلاف اللّیل و النهار لآیاتٍ لاولی الالباب»
- ۴) لازم و ضروری است - استدلال و منطق - «انّ فی خلق السّموات و الارض و اختلاف اللّیل و النهار لآیاتٍ لاولی الالباب»

۶۳- هرگاه بگوییم: «خداوند، سامان‌بخش پدیده‌های هستی است»، پیام کدام یک از آیات شریفه‌ی زیر را ترسیم کرده‌ایم؟

- ۱) «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی»
- ۲) «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدرٍ»
- ۳) «صنعت الله الذی اتقن کلّ شیءٍ»
- ۴) «صوّرکم فاحسن صورکم»

۶۴- با نگاهی از روی تعمق و اندیشه در مفهوم آیه‌ی: «و تری الجبال تحسبها جامدة و هی تمزّ مزّ السّحاب صنع الله الذی اتقن کلّ شیءٍ انه خبیرٌ بما تفعلون» درمی‌یابیم که یکی از ویژگی‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم، است و نظام جاری در آفرینش، نظامی است.

(ترکیبی با درس ۳ سال سو۴)

- ۱) جامعیت و همه‌جانبه بودن - پیوسته و منسجم
- ۲) ذکر نکات علمی بی‌سابقه - استوار و مستحکم
- ۳) ذکر نکات علمی بی‌سابقه - پیوسته و منسجم
- ۴) جامعیت و همه‌جانبه بودن - استوار و مستحکم

۶۵- از دقت در آیه‌ی شریفه‌ی: «و تری الجبال تحسبها جامدة و هی تمزّ مزّ السّحاب صنع الله الذی اتقن کلّ شیءٍ انه خبیرٌ بما تفعلون» دریافت می‌گردد که

- ۱) دقت نظر در ساختمان وجودی هر موجود، درک نظم و انضباط منحصر به فردی که برای ساختار آن تعبیه شده، به همراه می‌آورد
- ۲) با نگرشی عمیق و دقیق در استواری جهان خلقت بر پایه‌ی حق و درستی، پی به وجود روابط و قوانین متقن در جهان می‌بریم
- ۳) تدبیر و حکمت حکیمانه‌ی صانع عالم هستی ایجاب می‌نماید که نظام حاکم بر جهان آفرینش، نظامی منسجم جهت وصول به هدف باشد
- ۴) خلقت هر یک از مخلوقات در بهترین شکل و ترکیب، گواهی بر وجود خالق مدبّر و حکیم برای جهان آفرینش می‌دهد

۶۶- جهان بینی الهی، معتقد به وجود در خلقت هر موجودی است که پیام آیه‌ی گواه بر این اعتقاد است.

- ۱) هدف و غایت خاص - «صنع الله الذی اتقن کلّ شیءٍ»
- ۲) حد و حدودی مقرر - «صنع الله الذی اتقن کلّ شیءٍ»
- ۳) هدف و غایت خاص - «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدرٍ»
- ۴) حد و حدودی مقرر - «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدرٍ»

۶۷- این سخن مولای متقیان، علی (علیه السلام) که فرمود: «او خداوندی است که موجودات را آفرید، بدون این که از هیچ نمونه‌ی آماده و پیش ساخته‌ای ایده بگیرد»، اشاره به خداوند دارد و آیه‌ی قرآنی، پیام مشابهی با این سخن دارد.

(ترکیبی با درس ۲ سال پوار۴)

- ۱) توحید در ربوبیت - «قل الله خالق کلّ شیءٍ»
- ۲) توحید در خالقیت - «قل الله خالق کلّ شیءٍ»
- ۳) توحید در ربوبیت - «انتم تزرعونه ام نحن الزّارعون»
- ۴) توحید در خالقیت - «انتم تزرعونه ام نحن الزّارعون»

۶۸- اگر بگوییم: «تکامل و تداوم کار هر یک از اجزای مجموعه‌ی منظم، به واسطه‌ی وظیفه‌ی جزء دیگر شکل می‌گیرد»، به میان وظایف و مسئولیت‌ها اشاره کرده‌ایم و عنصری که موجب تفکیک دو مجموعه از هم می‌شود، است.

- ۱) پیوستگی و ارتباط - آرایش مخصوص و تقدیر خاص آن
- ۲) آرایش مخصوص و دقیق - هدف و غایت خاص آن مجموعه
- ۳) پیوستگی و ارتباط - هدف و غایت خاص آن مجموعه
- ۴) آرایش مخصوص و دقیق - آرایش مخصوص و تقدیر خاص آن

۶۹- اگر بخواهیم مفهوم مشترک آیات شریفه‌ی: «الذی خلق فسوّی و الذی قدر فهدی» و «انا کلّ شیءٍ خلقناه بقدرٍ» را بیان کنیم، کدام یک از پیام‌های زیر را برای این مقصود برمی‌گزینیم؟

- ۱) همه‌ی موجودات، بهره‌مند از قانونمندی خاص خویش هستند.
- ۲) روابط حاکم میان مخلوقات، روابطی مستحکم و استوار است.
- ۳) جهان آفرینش عاری از هر گونه بیهودگی و بی‌هدفی است.
- ۴) هر موجودی هدف خاص خویش را جست‌وجو می‌کند.

۷۰- از دقت در مفهوم کدام یک از آیات شریفه‌ی زیر می‌توانیم بگوییم که: «وحی الهی، تبیین‌گر واقعیات نهفته و بی‌سابقه‌ی هستی برای بشر است»؟

(ترکیبی با درس ۳ سال سوم)

(۱) «انّ فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیاتٍ لاولی الالباب»

(۲) «و ترى الجبال تحسبها جامدة و هی تمزّ مزّ السحاب صنع الله الذی اتقن کلّ شیء»

(۳) «افغیر دین الله یبعون و له اسلم من فی السموات و الارض طوعاً و کرهاً و الیه یرجعون»

(۴) «ما ترى فی خلق الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل ترى من فطور»

۷۱- از دقت در پیام آیه‌ی شریفه‌ی: «الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی»، مفهوم نمی‌گردد که است.

(۱) هدایت هر دسته از مخلوقات این جهان، هماهنگ با ویژگی‌ها و خصوصیاتشان

(۲) هدف خاص مقرر شده برای هر موجودی، از لوازم خلقت خداوند مدبر و حکیم

(۳) ساختمان وجودی هر موجود در جهان مخلوق، منحصر به فرد و دارای نظام ویژه

(۴) پوشاندن جامه‌ی خلقت بر قامت هر یک از مخلوقات، به دنبال تعیین ویژگی‌های آنان

۷۲- با توجه به آیه‌ی مبارکه‌ی: «خلق الله السموات و الارض بالحقّ انّ فی ذلک لآیةً للمؤمنین»، درمی‌یابیم که نشانه‌ی خالق آن‌هاست.

(۱) انسجام درونی و پیوستگی دقیق موجودات - حکمت و تدبیر

(۲) استحکام، نظم و هدفمندی مخلوقات - قدرت و عظمت

(۳) انسجام درونی و پیوستگی دقیق موجودات - قدرت و عظمت

(۴) استحکام، نظم و هدفمندی مخلوقات - حکمت و تدبیر

۷۳- با استمداد از آیه‌ی مبارکه‌ی مفهوم می‌گردد که خالق آگاه و حکیم، مقدماتاً را در نظر گرفته و متناسب با آن، را به وجود می‌آورد

و با طرح و نقشه و برنامه‌ی معین، همکاری‌ها را شکل داده تا محقق گردد.

(۱) «الذی اتقن کلّ شیء» - هدف - اجزا - غایت

(۲) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» - اجزا - هدف - نظم

(۳) «الذی اتقن کلّ شیء» - اجزا - هدف - نظم

(۴) «ربّنا ما خلقت هذا باطلاً» - هدف - اجزا - غایت

۷۴- «معنایابی» کارها و مسئولیت‌های یک نظام، در گرو است و به بیان حضرت علی علیه السلام، «نوآوری‌های بی‌سابقه‌ی آفرینش خداوند» پیام برداشت‌شده

از این سخن است که فرمود: و استوار ماندن آفریده‌ها، محصول است.

(۱) ارتباط و پیوستگی میان آن‌ها - «هر یک از موجوداتی که خداوند آفریده، برهان آفریدگاری و دلیل خداوندی اوست؛ حتی اگر آن موجود، جامد و بی‌زبان باشد»

- طراحی آن‌ها به بهترین وجه ممکن

(۲) تقسیم وظایف میان هر یک از اجزاء - «هر یک از موجوداتی که خداوند آفریده، برهان آفریدگاری و دلیل خداوندی اوست؛ حتی اگر آن موجود، جامد و بی‌زبان

باشد» - طراحی آن‌ها به بهترین وجه ممکن

(۳) ارتباط و پیوستگی میان آن‌ها - «او خداوندی است که موجودات را آفرید بدون این‌که از کار خالق دیگری که پیش از وی جهان را آفریده باشد، تقلید کند» -

برقراری اندازه‌ها در آفرینش آن‌ها

(۴) تقسیم وظایف میان هر یک از اجزاء - «او خداوندی است که موجودات را آفرید بدون این‌که از کار خالق دیگری که پیش از وی جهان را آفریده باشد، تقلید

کند» - برقراری اندازه‌ها در آفرینش آن‌ها

«۱» -۴۴	«۴» -۱
«۴» -۴۵	«۱» -۲
«۴» -۴۶	«۱» -۳
«۳» -۴۷	«۲» -۴
«۴» -۴۸	«۳» -۵
«۲» -۴۹	«۴» -۶
«۲» -۵۰	«۳» -۷
«۳» -۵۱	«۲» -۸
«۴» -۵۲	«۱» -۹
«۲» -۵۳	«۱» -۱۰
«۲» -۵۴	«۲» -۱۱
«۲» -۵۵	«۳» -۱۲
«۲» -۵۶	«۲» -۱۳
«۳» -۵۷	«۱» -۱۴
«۳» -۵۸	«۳» -۱۵
«۲» -۵۹	«۱» -۱۶
«۴» -۶۰	«۱» -۱۷
«۴» -۶۱	«۲» -۱۸
«۳» -۶۲	«۱» -۱۹
«۱» -۶۳	«۱» -۲۰
«۲» -۶۴	«۴» -۲۱
«۳» -۶۵	«۲» -۲۲
«۴» -۶۶	«۲» -۲۳
«۲» -۶۷	«۳» -۲۴
«۳» -۶۸	«۱» -۲۵
«۱» -۶۹	«۲» -۲۶
«۲» -۷۰	«۲» -۲۷
«۴» -۷۱	«۳» -۲۸
«۴» -۷۲	«۳» -۲۹
«۴» -۷۳	«۴» -۳۰
«۳» -۷۴	«۲» -۳۱
	«۱» -۳۲
	«۲» -۳۳
	«۳» -۳۴
	«۴» -۳۵
	«۱» -۳۶
	«۲» -۳۷
	«۳» -۳۸
	«۳» -۳۹
	«۳» -۴۰
	«۳» -۴۱
	«۳» -۴۲
	«۲» -۴۳

A large, glowing yellow sphere with a gradient, set against a dark brown background with vertical lines. The sphere has a bright light source at its base, creating a lens flare effect. The text "eBayFarsi" is written across the sphere in a stylized font, with "eBay" in white and "Farsi" in pink.

eBayFarsi

بازارچه خرید و فروش کتاب و محصولات آموزشی ایبی فارسی

<http://eBayFarsi.com>

مجله آنلاین نقد و بررسی محصولات آموزشی ایبی فارسی

<http://mag.eBayFarsi.com>

<http://ebayfarsi.com>